

ПРОТОКОЛ

**про результати консультацій Міністерства фінансів України із
всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування
щодо обговорення проекту Закону України
«Про Державний бюджет України на 2022 рік»
в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин**

м. Київ,
Міністерство фінансів України

26.08.2021

ПРИСУТНІ:

від Міністерства фінансів – Улютін Д. В., Єрмоличев Р. В., Корень О. В.,
Макадарія С. М., Грицун Т. Г., Марценюк С. К., Наврата А. І., Оверчук О. В.,
Бондаренко А. В., Гарц І. В., Діденко С. О., Хомутський А. В., Романюк Ю. П.,
Жук О. А., Мозгова Л. А., Хомич В. Г., Гоголь О. В., Чернюк О. Ю., Рудик О. В.,
Демиденко С. Я., Богуславець М. О., Склярова О. В.

від Секретаріату Кабінету Міністрів України – Пасічник В. А.

від Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань бюджету –
Криволап М. К., Расчислова Л. В.

від Міністерства розвитку громад та територій України –
Святовець Л. В., Онищук І. І.

від всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування:

Асоціації міст України: Слобожан О. В., Сидор В. Б., Коваленко В. І.,
Мороз О. С., Палійчук Т. В.

Української асоціації районних та обласних рад: Чернов С. І.,
Андрійчук Ю. М., Медуниця О. В., Немикіна Л. П., Кононенко М. М.

Асоціації об'єднаних територіальних громад: Коваль В. М., Перощук З. І.

ВИСТУПИЛИ:

Перший заступник Міністра фінансів України Улютін Д. В. – щодо
складання проекту Державного бюджету України на 2022 рік з урахуванням
основних макроекономічних показників, ключових засад та особливостей
формування державної бюджетної політики в частині місцевих бюджетів та
міжбюджетних відносин на 2022 рік.

Президент Української асоціації районних та обласних рад Чернов С. І.
– щодо основних проблемних питань місцевих бюджетів, зокрема, щодо:

– фінансування у 2022 році районних рад та перерозподілу повноважень між
рівнями влади;

– наявності значних диспропорцій між місцевими бюджетами у
забезпеченні фінансовим ресурсом;

– сплати податку на доходи з фізичних осіб (далі – ПДФО) до відповідного
бюджету за місцезнаходженням суб'єкта господарювання та його
відокремленого підрозділу/філії;

– внесення змін до механізму горизонтального вирівнювання
податкоспроможності місцевих бюджетів, включивши показники по м. Києву;

- необхідності збільшити у 2022 році обсяг додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я в обсязі не менше 20,0 млрд грн;
- встановлення частки зарахування до бюджетів місцевого самоврядування ПДФО в обсязі не менше 65%, не змінюючи при цьому обсяг зарахування ПДФО до обласних бюджетів;
- зміни відсоткового співвідношення зарахування окремих податків та зборів (екологічний податок, акцизний збір).

Голова Секретаріату Української асоціації районних та обласних рад Андрійчук Ю. М. – щодо виділення субвенції на утримання апаратів районних рад, у тому числі, приміщень де розташовані районні ради, виплати заробітної плати працівникам, а також погашення заборгованостей перед звільненими працівниками ліквідованих районних рад.

Виконавчий директор Асоціації міст України Слобожан О. В. – щодо підтримки в цілому озвучених проблемних питань та доповнення наступними проблемними питаннями, стосовно:

1) ресурсних пропозицій щодо передбачення у проекті Державного бюджету України на 2022 рік:

- на реалізацію Програми державних гарантій медичного обслуговування населення в обсязі 174,0 млрд грн;
- субвенції на забезпечення сталого проходження опалювального сезону 2021-2022 року в обсязі 16,0 млрд грн;
- субвенції на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування в обсязі 37,0 млрд грн за період 2016-2021 роки;
- освітньої субвенції в розмірі не менше 146,0 млрд грн, що врахує підвищення заробітної плати;
- субвенції на реалізацію протипожежних заходів в закладах освіти (встановлення протипожежної сигналізації, обробки горищ, встановлення блискавкозахисту тощо) в обсязі 7,0 млрд грн;
- субвенції на організацію харчування в закладах середньої освіти в обсязі не менше 5,5 млрд грн;
- субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту та облаштування центрів надання адміністративних послуг в обсязі 2,5 млрд грн.
- субвенції на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, на рівні 100-відсоткового обсягу відповідного збору;
- додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету

видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я в обсязі не менше 20 млрд гривень;

- субвенцій у соціальній сфері, зокрема на пільгове перевезення, виплат ветеранам війни грошової допомоги до 5 травня тощо.

2) пропозицій щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України, а саме:

- встановити частку зарахування до бюджетів місцевого самоврядування ПДФО в обсязі не менше 80%, зокрема підтримати прийняття одного із законопроектів № 5066 або № 5066-1, що передбачають збільшення частки зарахування ПДФО до бюджетів місцевого самоврядування із 60% до 65%;

- внести зміни до механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності, не включаючи показники по м. Києву;

- не підтримувати зміни до Бюджетного кодексу України, які б зменшували обсяги надходжень до бюджетів громад акцизного податку на роздрібний продаж підакцизних товарів в частині тютюнових виробів та змінювали порядок зарахування таких коштів до бюджетів;

- закріпити за бюджетами територіальних громад 30% обсягу ДФРР на реалізацію програм і проектів регіонального розвитку сільських, селищних, міських рад (підтримати відповідні поправки до проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо підвищення ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку» реєстр. № 4200 від 08.10.2020 або законопроект № 5220););

- закріпити зарахування до бюджетів територіальних громад 50% надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах відповідної території територіальної громади.

3) пропозицій щодо внесення змін до Податкового кодексу України, а саме:

- зобов'язати юридичну особу нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) податок за будь-які свої підрозділи до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням;

- відновити норми Податкового кодексу України щодо проведення індексації нормативно-грошової оцінки землі, в т. ч. індексацію для платників єдиного податку IV групи;

- не допустити надання податкових пільг щодо оподаткування земельних ділянок під залізницями без надання компенсації;

- припинити застосування пільгової ставки плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин;

- запровадити оподаткування земельним податком земельних ділянок, що фактично використовуються без належного оформлення права на використання (у тому числі «самозахват»);

- розширити базу оподаткування транспортним податком шляхом зниження середньоринкової вартості легкових автомобілів (нових – віком до 5 років) з 375 до 200 розмірів мінімальних заробітних плат для цілей оподаткування транспортним податком;

- не допустити втрат місцевих бюджетів через виключення з бази оподаткування доходів грального бізнесу (не допустити прийняття змін,

передбачених законопроектом реєстр. № 2713-д, в частині встановлення межі виграшу, яка не оподатковується);

- розширити повноваження органів місцевого самоврядування щодо адміністрування місцевих податків та зборів;

- покращити обмін податковою інформацією між органами місцевого самоврядування та центральними органами влади, забезпечити подання органами державної податкової служби до органів місцевого самоврядування звітності по усіх платниках податків;

- надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо місцевих фіскальних реєстрів;

- не поширювати на рішення органів місцевого самоврядування дію законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

4) пропозиції до інших нормативно-правових актів, а саме:

- звільнити органи місцевого самоврядування у справах, пов'язаних із виконанням завдань у сфері соціального захисту населення, від сплати виконавчого збору та судового збору, внести відповідні зміни до законів України «Про виконавче провадження» та «Про судовий збір»;

- зупинити до 31 грудня 2022 року дію постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» у разі не забезпечення з Державного бюджету відповідного підвищення заробітних плат освітянам;

- внести зміни до Закону України «Про автомобільні дороги», якими встановити спрямування не менше 20% коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах безпосередньо до бюджетів місцевого самоврядування;

- внести зміни до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами».

Голова платформи «Місцеві бюджети і фінанси» Асоціації об'єднаних територіальних громад Коваль В. М. – щодо підтримки в цілому озвучених проблемних питань та доповнення наступними проблемними питаннями, стосовно:

- визначення на законодавчому рівні чіткого переліку власних та делегованих повноважень органів місцевого самоврядування та забезпечення об'єктивного фінансового ресурсу для здійснення таких повноважень;

- збільшення зарахування ПДФО до 80% та удосконалення його сплати та зарахування до бюджетів територіальних громад;

- збереження і справедливого розподілу додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я;

- передбачення коштів на забезпечення пожежної безпеки у закладах освіти, охорони здоров'я, інших закладах соціальної сфери;
- опрацювання в межах компетенції МФУ питань у сфері охорони здоров'я (підвищення розміру капітаційної ставки; виділення коштів з державного бюджету на доплати медичним працівникам первинної медичної допомоги за роботу з хворими на COVID-19; запровадження додаткових коригувальних коефіцієнтів, що враховували б особливості медичного обслуговування пацієнтів у сільських населених пунктах; виділення коштів на забезпечення лікарськими засобами хворих на орфанні захворювання; передбачення коштів у державному бюджеті на забезпечення вимог щодо інклюзивності будівель медичних закладів; включення до тарифу витрат на комунальні послуги; вирішення питання оплати інтернатури, зокрема 2 та 3 років навчання; приведення у відповідність тарифів НСЗУ реальним витратам на лікування хворих; виділення коштів з державного бюджету на медичні огляди працівників та проведення призовної комісії);
- питань у сфері освіти (збільшення обсягу освітньої субвенції; передбачення видатків на: забезпечення обов'язкової дошкільної освіти дітей старшого дошкільного віку; реальну кількість груп подовженого дня та відповідно кількість їх вихователів; оплату годин індивідуального навчання учнів, які за станом здоров'я не можуть відвідувати школу та педагогічний патронат; заміну тимчасово відсутніх педагогічних працівників
- скасування пільг, встановлених державою щодо місцевих податків, та недопущення встановлення нових;
- продовження не застосовування пільги для земельних ділянок залізничного транспорту;
- відновлення проведення індексації нормативної грошової оцінки землі та встановлення коефіцієнту індексації на рівні реального індексу інфляції;
- скасування пільги, передбаченої п.4 статті 284 ПКУ, щодо справляння у розмірі 25% плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин;
- врахування реальної чисельності населення при розрахунках показників базової та реверсної дотації;
- відновлення практики надання на постійній основі з державного бюджету бюджетам територіальних громад інфраструктурної субвенції із застосуванням формульного підходу до рівня кожного бюджету територіальної громади, як виду міжбюджетного трансферту;
- збереження в загальному фонді бюджетів територіальних громад акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального;
- удосконалення сплати туристичного збору щодо контролю за ухилення від його сплати;
- перегляду критеріїв розподілу коштів дорожнього фонду між напрямками спрямування і безпосередньо розподілу коштів субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;

– передбачення субвенції на пільгове перевезення окремих категорій громадян.

СЛУХАЛИ:

Представників Асоціації міст України – Коваленка В. І. (Новокаховський міський голова), **Сидора В. Б.** (Славутський міський голова), **Мороза О. С.** (заступник директора - начальник управління фінансів транспорту, зв'язку та сфери послуг Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)), які підтримали пропозиції Асоціації міст України та озвучили проблемні питання деяких міських територіальних громад, щодо:

- особливостей видатків на освіту, медицину, тарифів;
- необхідності збалансування доходів і видатків для міст з різною кількістю населення;
- необхідності удосконалення системи фінансового вирівнювання місцевих бюджетів;
- перегляду підходів до розрахунку і розподілу додаткової дотації на фінансування переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони;
- перегляду механізмів та ставок справляння окремих податків та зборів (ПДФО, збір за паркування, акцизний збір);
- вирішення питання списання 9,0 млрд грн заборгованості за середньостроковими позиками.

Представників Української асоціації районних та обласних рад – Медуніцю О. В. (голова постійної комісії з питань бюджету, соціально-економічного розвитку, інвестиційної політики, міжнародного та міжрегіонального співробітництва Сумської обласної ради), **Немикіну Л. П.** (депутат Харківської обласної ради, голова постійної комісії з питань бюджету Харківської обласної ради), **Кононенко М. М.** (голова Полтавської районної ради), які підтримали вищезазначені пропозиції та озвучили проблемні питання щодо:

- фінансування у 2022 році районних рад та перерозподілу повноважень між рівнями влади, необхідності отримання від Мінрегіону роз'яснень щодо шляхів врегулювання зазначеної проблеми;
- при формуванні обсягу Програми медичних гарантій включити до тарифу витрати на комунальні послуги.

Першого заступника Міністра фінансів України Улютіна Д. В., який прокоментував озвучені проблемні питання і, зокрема, зазначив щодо:

- можливості врахування у проекті державного бюджету на 2022 рік лише збалансованих та обґрунтованих пропозицій;
- необхідності удосконалення системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів за результатами їх виконання у 2021 році;
- підтримки Мінфіном пропозиції зарахування ПДФО за місцем реєстрації

фізичних осіб – платників податку;

- можливості зміни відсоткового співвідношення зарахування ПДФО до місцевих бюджетів після визначення чіткого переліку власних та делегованих повноважень місцевих бюджетів та їх розмежування між рівнями місцевого самоврядування, а також обрахунку фінансового ресурсу для надання гарантованих державою суспільних послуг;

- відсутності у бюджетному запиті Мінрегіону на 2022 рік видатків на утримання районних рад;

- визначення обсягу додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я на 2022 рік в межах фінансового ресурсу у обсязі 3,0 млрд грн, оскільки відповідні видаткові повноваження згідно із статтями 89, 90 Кодексу покладені на обласні бюджети та бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад;

- необхідності верифікації обсягів заборгованості по різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування;

- фінансування розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг після визначення їх необхідної кількості та обсягу послуг, що будуть ними надаватися.

Заступника Міністра фінансів України Єрмоличева Р. В., який прокоментував проблемні питання щодо фінансування охорони здоров'я та освіти та, зокрема, зазначив, що:

- ресурсні пропозиції по фінансуванню охорони здоров'я та освіти є незбалансованими та не мають обґрунтованих розрахунків;

- необхідності більш ефективного та якісного використання коштів, спрямованих на охорону здоров'я та освіти;

- удосконалення формули розподілу освітньої субвенції займається відповідна робоча група;

- спостерігається тенденція накопичення та невикористання перехідних на наступний рік залишків коштів освітньої субвенції у сумі близько 5,0 млрд грн.

Директора Департаменту політики міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів Кореня О. В., який наголосив, що для передбачення у проєкті Державного бюджету на 2022 рік видатків на утримання районних рад Мінрегіон, як головний розпорядник бюджетних коштів, мав забезпечити подання до Мінфіну відповідного бюджетного запиту – документу, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для виконання покладених на нього функцій.

У поданому Мінрегіоном бюджетному запиті на 2022 рік видатків на

утримання районних рад не передбачено.

ВИРІШИЛИ:

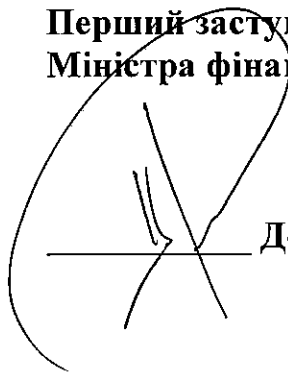
1. Всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування звернутися до Мінрегіону щодо вирішення питання перерозподілу повноважень між рівнями влади та шляхів фінансування районних рад у 2021 та 2022 році.

2. Департаменту видатків бюджету гуманітарної сфери, Департаменту видатків бюджету соціальної сфери, Департаменту фінансів промисловості Міністерства фінансів України у межах компетенції опрацювати порушені питання і пропозиції та, у разі необхідності, направити їх на опрацювання відповідним галузевим міністерствам.

3. Департаменту податкової політики Міністерства фінансів України розглянути порушені всеукраїнськими асоціаціями питання при внесенні змін до Податкового кодексу України.

4. Департаменту політики міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів спільно зі структурними підрозділами Мінфіну опрацювати пропозиції всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування щодо зміцнення дохідної спроможності місцевих бюджетів.

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

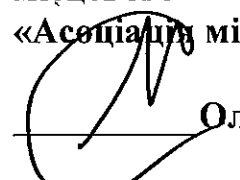
Денис УЛЮТІН

**Президент Всеукраїнської асоціації
органів місцевого самоврядування
«Українська асоціація районних та
обласних рад»**

Сергій ЧЕРНОВ

**Виконавчий директор
Всеукраїнської асоціації органів
місцевого самоврядування
«Асоціація міст України»**

Олександр СЛОБОЖАН

**Голова платформи «Місцеві
бюджети та фінанси»
Всеукраїнської асоціації органів
місцевого самоврядування
«Асоціація об'єднаних
територіальних громад»**

Василь КОВАЛЬ